אור השבת

פרשת: וישב

עמוד 1

'מעיין בפרשה' - ביאורים מעניינים עם ציטוטים נבחרים מ'הראשונים' בפרשה [ספר]

Br0527676559@gmail.com

{ב} אֵלֶּה תֹּלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רֹעֶה אֶת אֶחָיו בַּצֹּאן וְהוּא נַעַר אֶת בְּנֵי בִלְהָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דִּבָּתָם רָעָה אֶל אֲבִיהֶם

מה קרה עם יוסף? מדוע האחים שנאו אותו? האם כולם שנאו אותו? מה היו יחסיו עם בני השפחות? האם זה היה מבחירה? ועל מי הוא בכלל הוציא דיבה? והאם הוא היה 'הרב'ה' שלהם, או ה'שמש' שלהם?? מחלוקת גדולה!!!

1. רש"י: את דבתם רעה - כל רעה שהיה רואה באחיו בני לאה, היה מגיד לאביו. שהיו אוכלין אבר מן החי, ומזלזלין בבני השפחות לקרותן עבדים, וחשודים על העריות.
2. רמב"ן: 'ורגיל [יוסף] את בני בלהה, לפי שהיו אחיו מבזין אותן, והוא מקרבן וכו' כל רעה שהיה רואה באחיו... היה מגיד לאביו, [עד כאן] לשון רש"י! ואם כן [קשה לפירושו] למה לא הצילוהו בני השפחות, ו[הר]הוא אוהב אותם, ומקרבן, ומגיד לאביו על האחים בבזיונם??? ואם נאמר **שייראו** [פחדו בני השפחות] מן האחים [בני לאה], והנה [הרי] הם ד' [4], ,וראובן [גם] עמהם, ויוסף עצמו [גם יילחם] ותגבר ידם עליהם וכו'
3. אבל לדעת רבותינו בבראשית רבה (פד ז) **על כולם** היה מוציא הדבה וכו'
4. והנכון בעיני: "כי הוא נער" - והוא עם בני בלהה ועם בני זלפה נשי אביו תמיד לא יפרד מהם - בעבור נערותו, **כי להם צוה אביהם שישמרוהו וישרתוהו, לא לבני הגבירות - והוא מביא מהם [מבני השפחות] דבה רעה אל אביהם - ולכן ישנאוהו - אלה הארבעה האחים!** וכו' **נמצא שנוא מכולם! בני הגבירות יקנאו בו - למה יאהב אותו מהם, והם [הרי] בני גבירה כמוהו? ובני השפחות אשר לא יקנאו בזה [בגלל] למעלתו עליהם [שהוא בן הגבירה – רחל, בכול אופן] ישנאו בו - בעבור היותו מביא דבתם אל אביהם!**
5. אבן עזרא: והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה - בעבור היותו קטן, שמוהו 'בני השפחות' [שיהיה] 'שמש' להם וכו' - **וזאת היא דבתם רעה [שעשוהו כעבד]!**
6. ספורנו: היה רועה את אחיו בצאן - היה מנהיג ומורה אותם במלאכת מרעה הצאן: ויבא יוסף את דבתם רעה. באמרו לאביו שאחיו היו טועים ומפסידים בבלי דעת כראוי במלאכת המקנה - שהיתה אז עקר השתדלות בקנייני עושר ונכסים:

{ג} וְיִשְׂרָאֵל אָהַב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו כִּי בֶן זְקֻנִים הוּא לוֹ וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פַּסִּים:

למה יעקב הכי אהב את יוסף? מחלוקת ראשונים:

1. רש"י : בן זקנים. שנולד לו לעת זקנתו
2. אבן עזרא: כי בן זקונים הוא. כמשמעו כי הולידו והוא בן תשעים ואחת שנה
3. הרמב"ן: כי בן זקונים הוא לו. שנולד לו בעת זקנתו וכו' לשון רש"י. וכן אמר רבי אברהם [אבן עזרא] וכו' **ואיננו נכון בעיני... [משום ש]כל בניו נולדו לו בזקוניו!! והנה יששכר וזבולון אינם גדולים מיוסף [לא] רק כשנה [אחת] או שנתים????**

והנראה בעיני: כי מנהג 'הזקנים' שיקחו אחד מבניהם הקטנים להיות עמו לשרתו, והוא נשען על ידו תמיד, לא יפרד ממנו, והוא נקרא לו 'בן זקוניו' - בעבור שישרתו לזקוניו! והנה לקח יעקב את יוסף לדבר הזה, והיה עמו תמיד, ועל כן לא ילך עם הצאן ברעותם במקום רחוק!

{ג} וְיִשְׂרָאֵל אָהַב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו כִּי בֶן זְקֻנִים הוּא לוֹ וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פַּסִּים:

מהי כתונת פסים? והיכן היא הייתה ממוקמת בגוף?

1. אבן עזרא: פסים - כתונת מרוקמת!
2. דעת זקנים כתנת פסים - סביבות פס ידו:
3. רשב"ם : פסים – מעיל!

{כח} וַיַּעַבְרוּ אֲנָשִׁים... וַיִּמְכְּרוּ אֶת יוֹסֵף לַיִּשְׁמְעֵאלִים בְּעֶשְׂרִים כֶּסֶף וַיְבִיאוּ אֶת יוֹסֵף מִצְרָיְמָה

דעת זקנים: בעשרים כסף. וא"ת איך אדם יפה כיוסף לא נמכר כי אם במעט כזה? יש לומר - 1: שנמכר בעשרים כסף לכל אחד ואחד מאחיו. 2: ובפרקי ר' אליעזר פריך הכי, ומשני - שהוריקו פניו מאימת נחשים ועקרבים. 3: וי"א בעשרים כסף – **'זקוקים' כסף וכו'**

{לב} וַיְשַׁלְּחוּ אֶת כְּתֹנֶת הַפַּסִּים וַיְבִיאוּ אֶל אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ וכו' ביד מי הם שלחו את הכתונת?

1. תרגום יונתן: וְשַׁדָּרוּ בְּיַד בְּנֵי זִלְפָּה וּבְיַד בְּנֵי בִלְהָה {דהיינו: שלחו ביד בני השפחות}
2. דעת זקנים: פירוש על ידי שליח! ויש אומר (3): גררוה.. ויביאו הן עצמן אל אביהן!

{ב}וַיֵּרֶא שָׁם יְהוּדָה בַּת אִישׁ כְּנַעֲנִי וּשְׁמוֹ שׁוּעַ וַיִּקָּחֶהָ האם יהודה נשא כנענית? מחלוקת

אבן עזרא: איש כנעני. יש אומרים סוחר וכו'. **ויתכן להיות כמשמעו [בת כנענית ממש]**

הרמב"ן: בת איש כנעני. אמר 'אונקלוס' – 'תגרא' - כלומר 'איש סוחר' שבא לגור בארץ בסחורתו [אבל הוא לא מבני כנען שנולדו בארץ ישראל ממש] - ודעתו לומר כי בני יעקב ישתמרו מלישא 'כנעניות' - כאשר צוה אביהם, [וגם] יצחק [ו]גם אברהם וכו' והיו נשיהם מצריות עמוניות מואביות ומיוחסי בני ישמעאל ובני קטורה וכו'! **ורבי אברהם [אבן עזרא] אמר (להלן מו י) כי בעבור היות האשה הזאת 'כנענית' [ממש] - ועבר [יהודה] על דעת אבותיו [לכן] היו בניה רעים ומתו** וכו' אבל בנסחאות שלנו בבראשית רבה מצינו בכלן [דלא כשיטתו] וכו' **כי חלילה שיהיה אדוננו דוד ומשיח צדקנו שיגלה לנו במהרה מזרע כנען העבד המקולל אור החיים:** בת איש כנעני - פירוש סוחר! **והגאון הראב"ע [אבן עזרא] כתב ויתכן שהוא 'כמשמעו' [דהיינו שהייתה ממש 'בת כנענית'** ולא 'בת סוחר']. **ואני אומר, כי לא יתכן שידבקו בני יעקב בדבר שהקפידו עליו אבותיהם שלשתן יחד וכו'!**

{ה} וַתֹּסֶף עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁלָה וְהָיָה בְּכְזִיב בְּלִדְתָּהּ אֹתוֹ:

ספורנו: והיה בכזיב, והטעם שקראתו 'שלה' - לשון 'אל תשלה' [- 'השלייה - טעות]' - שהוא שם בלתי נאות [לא טוב] - מפני שיהודה היה אז [בשעת הלידה -] בכזיב [מקום אחר] ותוחלתה [תקוותה] נכזבה - מראות [את] 'פני אישה' [- בעלה] בעת לדתה, [ומרוב 'כאב' על שלא הייתה יכולה לראות את בעלה בשעת לידתה - כינתה את בנה הנולד בשם לא טוב - 'שלה' שמשמעו - השלייה/טעות/חבל] והוא [יהודה] אם היה שם, לא היה מסכים בקריאת שם 'בלתי נאות' [- בלתי כשר לבנו]!

{יד} וַתֶּסֶר בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ וַתְּכַס בַּצָּעִיף וַתִּתְעַלָּף וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם אֲשֶׁר עַל דֶּרֶךְ תִּמְנָתָה כִּי רָאֲתָה כִּי גָדַל שֵׁלָה וְהוּא לֹא נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה: מוסר השכל עצום!!

בעל הטורים : **'כִּי גָדַל'** - ג' במסורה [זה כתוב בשלוש מקומות]! (1) הכא! (2) ואידך 'עד כי גדל מאד [גבי 'צאן יצחק']! (3) 'כי גדל הכאב מאד' [איוב]! [והנה מיזוג שלושתם יחד:] **בשביל שראתה [תמר] (1) כי גדל שלה, (3) גדל הכאב שלה, ובזכות זה יצא ממנה מלכות בית דוד שהיה הולך וגדל- (2) עד כי גדל מאד!** {כשיש 'כאב גדול' - יוצא משהו גדול וטוב}

{טז} וַיֵּט אֵלֶיהָ אֶל הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר הֲבָה נָּא אבוֹא אֲלַיִךְ כִּי לֹא יָדַע כִּי כַלָּתוֹ הִוא....

ספורנו : ולקל יתברך נתכנו עלילות שרצה שיהיה זרעה [של 'תמר'] מ'יהודה' - שהיה יותר **שלם ורצוי** מ -'שלה' [בנו של יהודה - שציפתה להינשא אליו] - וממנה יהיה משיח צדקנו!!!

{יח} וַיֹּאמֶר מָה הָעֵרָבוֹן אֲשֶׁר אֶתֶּן לָךְ וַתֹּאמֶר חֹתָמְךָ וּפְתִילֶךָ וּמַטֶּךָ אֲשֶׁר בְּיָדֶךָ וַיִּתֶּן לָהּ

בעל הטורים: **ומטך**. ב' במסורה. 1. הכא ואידך 2. "ומטך אשר הכית בו את היאור" – מלמד: שזה המטה שנתן [יהודה] בידה, הוא המטה שהכה בו [משה] את היאור ונעשו בו כל הנסים.

{כה} הִוא מוּצֵאת וְהִיא שָׁלְחָה אֶל חָמִיהָ לֵאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר אֵלֶּה לוֹ אָנֹכִי הָרָה וַתֹּאמֶר וכו'

תרגום יונתן ב"ע [מתורגם]: תמר מוצאת לישרף, ובקשה את שלושת המשכונות ולא מצאתם, תלתה עיניה לשמי מרום וכך אמרה, בבקשה מלפיך ה' ענה אותי בשעת צרה זו והאר עיני ואמצא את שלושת עדי, ואני מעמידה לך מחלציי שלושה קדושים שמקדים את שמך ויורדים לכבשן האש בבקעת דרא, באותה שעה רמז הקב"ה למיכאל והאיר עיניה ומצאתם וכו'

{ה} וַיְהִי מֵאָז הִפְקִיד אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ וְעַל כָּל אֲשֶׁר יֶשׁ לוֹ וַיְבָרֶךְ ה' אֶת בֵּית הַמִּצְרִי בִּגְלַל יוֹסֵף

כלי יקר: ויהי בבית אדוניו המצרי... כל איש 'מוצלח', יש לו אוהבים רבים, ודרכו לילך בסעודות ושמחות, וזה [יוסף] מחמת צער של אביו לא הלך אנה ואנה והיה תמיד בבית אדוניו

{א} וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטָאוּ מַשְׁקֶה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְהָאֹפֶה מי חטא, ובמה חטא? 4 פי'

1. רש"י: חטאו - זה נמצא זבוב בפיילי.. שלו. וזה נמצא צרור [אבן] בגלוסקין [מאפה] שלו.
2. ילקוט שמעוני: רַבִּי אֶלְיָתָן אָמַר, בְּקֻשׁוּ לְהַזְדַּוֵּג [להיתחתן] לְבִתּוֹ שֶׁל מֶלֶךְ, נֶאֱמַר כָּאן חָטְאוּ וְנֶאֱמַר.. (אצל יוסף - לעיל לט, ט) "וְאֵיךְ אֶעֱשֶׂה הָרָעָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְחָטָאתִי לֵאלֹהִים".
3. תרגום יונתן: ויהי אחרי הדברים האלה.... סרחו שר המשקים.. ושר האופים והתיעצו להשים שם המוות באוכל ובמשקה להרוג לריבונם
4. ספורנו: חטאו... **עבדי** שר המשקים **ועבדי** שר האופים [ולא השרים עצמם]. "ויקצוף פרעה על שני סריסיו" - שלא השגיחו על עבדיהם.

{ד} וַיִּפְקֹד שַׂר הַטַּבָּחִים אֶת יוֹסֵף אִתָּם וַיְשָׁרְתֵם אֹתָם וַיִּהְיוּ יָמִים בְּמִשְׁמָר

אבן עזרא: ולפי דעתי ש'בית הסהר' הי' ב'בית שר הטבחים' ושם היה יוסף.. וצוה שר הטבחים להיות יוסף אתם [בשביל] לשרת אותם. כי מעלה גדולה היתה להם בבית פרעה כי שרים היו

{ח} וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו חָלוֹם חָלָמְנוּ וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם... הֲלוֹא לֵאלֹקִים פִּתְרֹנִים...

אבן עזרא: כי פתרון החלומות ל'[ה]שם' הוא. כי הוא יודע העתיד - והראה בחלום מה יהיה למי שירצה [ה']! ואם אני [יוסף] אפתר אותו - לטוב או לרע [זה] לא יועיל ולא יזיק [כי רק ה' מחליט מה יהיה!] וכו' אל תחושו [תפחדו] שתספרו חלומותיכם לי! ו[מה שאומרים]"כל החלומות הולכים אחר הפה [דהיינו - כל החלומות הולכים כפי שיפתרו אותם, אם יפתרו לטוב יהיה טוב ואם יפתרו רע - יהיה רע - כך גם מובא בגמ' -]" **דברי יחיד הם!!**

בס"ד

אור השבת

ציטוטים מעניינים מ'מפרשים' בפרשה

אוסף מאמרים על פרשת השבוע, עם משפטים וציטוטים נדירים מאחרוני המפרשים!!

עמוד 2'

מדרשי חז"ל ו'זוהר' מעניינים בפרשה

* ילקוט שמעוני: "וְגַם הִנֵּה הָרָה לִזְנוּנִים" – שֶׁהָיְתָה [תמר] נִבְנָסֶת לְמֶרְחָץ וְאוֹמֶרֶת לְחַבְרוֹתֶיהָ, עִבְרוּ [זוזו] מִלְּפָנַי, שֶׁאֲנִי טְעוּנָה מְלָכִים! וְהָיָה יוֹשֵׁב בַּדִּין [לדון אותה על כך שהיא מעוברת] - יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וַיהוּדָה אָמַר הוֹצִיאוּהָ וְתִשָּׂרֵף, לְפִי שֶׁבְּדִינֵי נְפָשׁוֹת מַתְחִילִין מִן הַצַּד [והוא – יהודה , היה בצד, ואמר את דעתו!].
* זוהר הקדוש : בֹּא רְאֵה כַּמָּה רָעוֹת עָבְרוּ עָלָיו עַל יַעֲקֹב כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְדַּבֵּק בְּאוֹתוֹ הַיֵּצֶר הָרָע וְיִתְרַחֵק מֵחֶלְקוֹ, וּמִשּׁוּם כָּךְ סָבַל כַּמָּה עֲנָשִׁים וְכַמָּה רָעוֹת וְלֹא שָׁקַט... בֹּא רְאֵה כַּמָּה רָעוֹת סוֹבְלִים הַצַּדִּיקִים בָּעוֹלָם הַזֶּה, רָעוֹת עַל רָעוֹת, כְּאֵבִים עַל כְּאֵבִים, כְּדֵי לְזַכּוֹת אוֹתָם לָעוֹלָם הַבָּא
* זוהר: וַיָּבֹא רֹגֶז - זֶה הָרֹגֶז וְהָעַרְבּוּבְיָה שֶׁל יוֹסֵף שֶׁהוּא קָשֶׁה [ליעקב] מִן הַכֹּל [מכל צרותיו]
* זוהר: בֹּא רְאֵה כַּמָּה גָּרַם [טוב] לְרָאוּבֵן -מִשּׁוּם שֶׁהוּא הִשְׁתַּדֵּל לְהַחֲיוֹת אֶת יוֹסֵף [למרות שלא הצליח]. מַה כָּתוּב [עליו]? (דברים לג) יְחִי רְאוּבֵן וְאַל יָמֹת וכו' אַף עַל גַּב שֶׁיָּדַע שֶׁנִּלְקְחָה בְכוֹרָתוֹ מִמֶּנּוּ וְנִתְּנָה לְיוֹסֵף, [בכ"א] הִשְׁתַּדֵּל לְהַחֲיוֹת אוֹתוֹ! וְהִתְפַּלֵּל [עליו] מֹשֶׁה וְאָמַר יְחִי רְאוּבֵן וְאַל יָמֹת, וְהִתְקַיֵּם בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם זֶה, מִשּׁוּם שֶׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה מֵהַמַּעֲשֶׂה הַהוּא. שֶׁכָּל מִי שֶׁעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְקַיֵּם אוֹתוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא

סוגיא בפרשה: בענין 'יהודה שדן את תמר כלתו לשריפה', כמה שאלות וביאורים בנושא.

{כד} וַיְהִי כְּמִשְׁלֹשׁ חֳדָשִׁים וַיֻּגַּד לִיהוּדָה לֵאמֹר זָנְתָה תָּמָר כַּלָּתֶךָ וְגַם הִנֵּה הָרָה לִזְנוּנִים וַיֹּאמֶר יְהוּדָה הוֹצִיאוּהָ וְתִשָּׂרֵף:

1. רש"י: אמר "אפרים מקשאה" משום רבי מאיר: [תמר] בתו של שם היתה שהוא כהן, לפיכך דנוה בשריפה.
2. תרגום יונתן ב"ע: וַאֲמַר יְהוּדָה הֲלָא בַת כָּהֵן [שם] הִיא, הַנָּפְקוּהָא וְתִתּוֹקַד [כרש"י]
3. רמב"ן: "אמר אפרים מקשאה תלמידו של רבי מאיר וכו' תמר בתו של שם וכו' - זה כתב רש"י! ולא פירשו [לא ביאר דבריו]

ואני [ממשיך הרמב"ן] - לא ידעתי הדין הזה! ש[הרי]בת כהן' אינה חייבת שריפה - אלא **"בזנות עם זיקת הבעל"** [דהיינו: כשהיא זינתה במצב שהיא] **'ארוסה'** או **'נשואה'** - כמו שמפורש בגמרא בסנהדרין (נא), אבל 'בת כהן שומרת יבם' שזינתה [שזה המקרה של 'תמר' - שהיא הייתה 'שומרת יבם – דהיינו שמורה ל'יבם' שהוא האח של בעלה שנפטר], אינה במיתה כלל! ובין 'בת ישראל' ובין 'בת כהן' אינה אלא בלאו גרידא [בשומרת יבם, ולא שריפה]
4. [פירוש חדש של הרמב"ן]: ונראה לי שהיה יהודה 'קצין' 'שוטר' ו'מושל בארץ', ו'הכלה' אשר תזנה 'עליו' [דהיינו **ה'כלה' שלו** כשהיא מזנה - זה נידון שונה לגמרי - כי היא] אינה נדונת כמשפט שאר האנשים, אך [היא נידונת] כמבזה את המלכות [שלו], ועל כן כתוב "ויאמר יהודה הוציאוה ותשרף" - כי באו לפניו לעשות בה ככל אשר יצוה! והוא חייב אותה מיתה - למעלת המלכות [שלו] ושפט אותה כמחללת [גם] את אביה ['שם'] - לכבוד כהונתו, [ו]לא שיהיה דין הדיוטות כן!!!
5. [יישוב נוסף של הרמב"ן:] ועל דרך הפשט יתכן שהיה משפטם כנהוג היום במקצת ארצות 'ספרד', שהאשה אשר תזנה תחת אישה, מוסרין אותה לבעלה, והוא דן אותה [או] למיתה או לחיים - כרצונו, והנה [תמר] היתה מיועדת ל'שלה' בנו, והיא להם - כאשת איש בנימוסיהם [בדיניהם! ולכן מסרו אותה ליהודה שיחליט מה שהוא רוצה לעשות בה , כי כך היה מנהגם.]
6. בעל הטורים : פרש"י - לפי שבתו של שם היתה ובת כהן וכו' והקשה הרמב"ן וכו' ור"י החסיד פירש: לא דן אותה יהודה לשריפה [ממש] אלא שישרפו לה 'רושם' [סימן] בין פניה לסימן [להיכר] שהיא זונה! וכאשר ידע יהודה שהיה [העיבור] ממנו, ולא היתה זונה, לא עשו לה דבר!

[שאלה נוספת בעניין הנ"ל:] עוד מקשים על מה שאמר יהודה 'הוציאוה ותשרף' - והלא יהודה מלך היה, ומלך לא דן ולא דנין אותו? ועוד [שאלה, שהרי] בדיני נפשות מתחילין מן הצד [וצריך בית דין שלם, ולא 'אדם אחד שדן]? ועוד [שאלה] האיך היה דן על כלתו [והלא זה 'קרובתו']? ומתרצים: שיצחק ויעקב ויהודה דנוה [יחד] והתחילו ב'יהודה' [שהיה] מן הצד! [פשט נוסף:] ובמדרש [כתוב] ש'שם' בעצמו דנה!! ואי אפשר [לזה] להיות [כי] כשתדקדק בחשבון שנות דור ודור תמצא שמת [שם] כבר...!
7. דעת זקנים : "אמר אפרים מקשאה תמר בתו של שם היתה וכו" – ותימא [שאלה עצומה] שלא היו עדים והתראה בדבר [וכיצד דנים דין ללא עדים והתראה????]

ותירץ הר' יוסף מארץ ישראל: **ד'דור' פרוץ היה!** לכך חייבוה, כדי לעשות סייג לתורה [הרתעה]! כדאמרינן בסנהדרין פרק 'גנמר הדין': "תניא ר' אלי' ב"י אומר ב"ד מכין ועונשין שלא מן הדין [מכין ועונשים אנשים שלא באמת חייבים - כדי להרתיע את ישראל!] וכו' וכן יהושע שהרג [את] 'עכן' [שלקח מהחרם] - ומסיק תלמודא דלא עשה בה מעשה - אלא כדי לרדות ישראל [הרתעה!!]"!

ציטוטים 'נדירים' ממפרשי התורה {6}

{ב} אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רֹעֶה אֶת וכו'

ספורנו: אלה תולדות יעקב... כי מאז שיצא [יעקב] מבית אביו היו ענייניו כמו קורות אבותינו בגלות א'[ראשונה], **ומאז שחזר אל ארץ מגורי אביו היו קורותיו כמו שקרה לאבותינו בבית שני וחורבנו וגלותו וגאולתו לקץ הימין.**

{ב}וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דִּבָּתָם רָעָה אֶל אֲבִיהֶם

ספורנו: הוא נער - **ומפני 'נערותו', חטא להביא דבת אחיו, כי לא נסה ולא התבונן לאחרית דבר. אע"פ שהיה אז משכיל מאד,** ושהיה אחר כך מורה לזקני הדור וכו' **וזה כאמרם ז"ל ולא בדרדקי [בילדים] עצה!**

{ג} וְיִשְׂרָאֵל אָהַב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו כִּי בֶן זְקֻנִים הוּא לוֹ וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פַּסִּים

כלי יקר : וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו. אע"פ שנאמר והוא נער את בני בלהה [שפירושו:] שהיה עושה מעשה נערות כמותם, מ"מ אהבו יעקב, לפי שבהיותו אצלו היה מתנהג את עצמו כזקן ורגיל ופרקן נאה. ולא ידע [יעקב, את] הנהגתו שעם אחיו וכו' לפי שבהיותו אצלם עשה מעשה נערות כמותם, ובהיותו אצל אביו הזקן היה עושה מעשה זקנה, ואולי לא רצה לשנות מן המנהג, **וידע [יוסף] להתנהג עם הנערים ועם הזקנים.**

{ד} וַיִּרְאוּ אֶחָיו כִּי אֹתוֹ אָהַב אֲבִיהֶם מִכָּל אֶחָיו וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַּבְּרוֹ...

ספורנו וירא אחיו כי אותו אהב אביהם - ובזה טעה יעקב, לשנות לבן בין הבנים, בענין: **שיכירו אחיו - את האהבה אשר בלבו** [של אביהם!!] {דהיינו: יעקב חשב שהילדים לא ירגישו שלבבו נוטה ליוסף – אבל האחים קלטו את עומק לבו. הנלמד מכאן: ילדים קולטים.}

{טו} וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ וְהִנֵּה תֹּעֶה **בַּשָּׂדֶה** וַיִּשְׁאָלֵהוּ הָאִישׁ לֵאמֹר מָה תְּבַקֵּשׁ:

כלי יקר: ומדרשו שטעה בענין 'השדה' - הנאמר בקין והבל! כי יוסף היה לו לשום אל לבו מה שקרה להבל עם קין שמצד הקנאה הרג איש את אחיו! ויוסף סבר: בשלמא קין שהרג את אחיו... [זה היה כי קין אמר 'להבל' - השדה שאתה עליה היא שלי בכלל!!], א"כ היה סיבה לדבר, אבל אחי למה יהרגוני חנם... קנאת כתונת פסים אינה דומה לקנאת שדה... **ולא ידע שטבע הקנאה מחייבת שעל דבר מועט יקום איש על רעהו ורצחו נפש!!!!!!!!!**

{ג} וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֵר:

רמב"ן: ובבראשית רבה (פה ד) אמרו 'ער' - שהוער מן העולם! ולא שהיתה זו כוונת יהודה, אבל דרשו [זאת חז"ל] - **כי השמות יורו על העתיד!!!!!**

{יב} וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים וַתָּמָת בַּת שׁוּעַ אֵשֶׁת יְהוּדָה וַיִּנָּחֶם יְהוּדָה וַיַּעַל עַל גֹּזְזֵי צֹאנוֹ..

הרמב"ן: **היה עולה [יהודה] שם תמיד להתנחם, שישים לבו בצאן וישכח [את] ריש ו- התחלתו – שהיה בהתחלה 'נשיא על אחיו'** – וכעת ירד מגדולתו]

{יח} וַיֹּאמֶר מָה הָעֲרָבוֹן אֲשֶׁר אֶתֵּן לָךְ וַתֹּאמֶר חֹתָמְךָ וּפְתִילֶךָ וּמַטְּךָ אֲשֶׁר בְּיָדֶךָ וַיִּתֶּן לָהּ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַתַּהַר לוֹ:

ספורנו : ובחרה [תמר] באלה הכלים - המורים 'הגדולה' ו'הגבורה' – כ'חותם' ו'שבט המושל', ו'האזור'... **וזה עשתה כדי שתהרהר במעלת יהודה וגדולתו** [וכך תתעבר בילדים גיבורים]

{ה} וַיְהִי מֵאָז הִפְקִיד אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ וְעַל כָּל אֲשֶׁר יֶשׁ לוֹ וַיְבָרֶךְ ה' אֶת בֵּית הַמִּצְרִי בִּגְלַל יוֹסֵף כלי יקר: כל איש 'מוצלח', יש לו אוהבים רבים, ודרכו לילך בסעודות ושמחות, וזה [יוסף] מחמת צער של אביו לא הלך אנה ואנה והיה תמיד בבית אדוניו.

ביאורים מ'הזוהר הקדוש' בענייני הפרשה!

* וְכִי יַעֲקֹב הַשָּׁלֵם, שֶׁהָיָה אוֹהֵב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו וְהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁכָּל אֶחָיו הָיוּ שׂוֹנְאִים אוֹתוֹ, לָמָּה שָׁלַח אוֹתוֹ אֲלֵיהֶם? אֶלָּא הוּא לֹא חָשַׁד עֲלֵיהֶם, שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁכֻּלָּם הָיוּ צַדִּיקִים וְלֹא חָשַׁד אוֹתָם, אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גָּרַם אֶת כָּל זֶה כְּדֵי לְקַיֵּם אֶת הַגְּזֵרָה שֶׁגָּזַר בֵּין הַבְּתָרִים
* בֹּא רְאֵה, גִּלְגֵּל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גִּלְגּוּלִים בָּעוֹלָם כְּדֵי לְהָרִים אֶת רֹאשׁ הַצַּדִּיקִים! שֶׁהֲרֵי כְּדֵי שֶׁיּוֹסֵף יָרִים אֶת רֹאשׁוֹ בָּעוֹלָם עַל שֶׁנִּמְצָא צַדִּיק לְפָנָיו, הֵרְגִּיז אֶת הָאָדוֹן [פרעה] עַל עֲבָדָיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְצֹף פַּרְעֹה עַל שְׁנֵי סָרִיסָיו עַל שַׂר הַמַּשְׁקִים וְעַל שַׂר הָאֹפִים, וְהַכֹּל כְּדֵי לְהָרִים אֶת רֹאשׁוֹ שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק!!